

Ön Rapor Özet

Türkiye’de sağlık sisteminin özelleştirilmesi ve taşeronlaşma politikaları, sağlık hizmetlerinde ciddi kalite sorunlarına ve etik ihlallere neden olmuştur. “Sağlıkta Dönüşüm Programı” ile kamu kaynakları özel sektöre aktarılmış, bu süreçte sağlık hizmetleri giderek piyasa koşullarına teslim edilmiştir. 2023’te İstanbul’da ortaya çıkan yenidoğan yoğun bakım skandalı, bu politikaların yarattığı yıkıcı etkilerin somut bir örneğidir.

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM SKANDALI:

27 Mart 2023’te CİMER ihbarıyla başlayan soruşturmada, 19 hastanede yenidoğan yoğun bakım birimlerinde ciddi ihmal ve etik dışı uygulamalar tespit edilmiştir. Yenidoğan bebeklerin gereksiz yere yoğun bakım birimlerinde tutulduğu, SGK’dan haksız kazanç elde edildiği ve bazı bebeklerin bu süreçte yaşamını yitirdiği belirlenmiştir. Bakırköy 22. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davada 47 kişi yargılanmaktadır; bu kişiler arasında sağlık çalışanları ve hastane yöneticileri de bulunmaktadır.

ÖZELLEŞTİRME VE TAŞERONLAŞMANIN ETKİLERİ:

- Hizmet Kalitesindeki Düşüş:** Yenidoğan yoğun bakım yataklarının %52’si özel hastanelerde bulunmaktadır. Ancak bu hastanelerde yeterli uzmanlıkta personel bulunmamakta, deneyimsiz sağlık çalışanları istihdam edilmektedir.
- Taşeronlaşma ve Denetimsizlik:** Özel hastaneler, taşeron şirketler üzerinden hizmet alımı yaparak mali sorumluluklarından kaçınmaktadır. Bu sistem, sağlık hizmetlerini ticari kazanç odaklı bir yapıya dönüştürmüştür.
- SGK’nın Zarara Uğratılması:** Yoğun bakım sürelerinin uzatılması ve basamak seviyelerinin haksız şekilde yükseltilmesiyle SGK’dan usulsüz kazanç sağlanmıştır.

VERİLER VE GERÇEKLER:

- 2023'te bebek ölüm hızı 1000 canlı doğumda 9.8, yenidoğan ölüm hızı ise 6.0 olarak kaydedilmiştir. Bu oranlar, gelişmiş ülkelerin oldukça gerisindedir.
- Türkiye'de prematüre doğum oranı, üst-orta gelir grubundaki ülkelerin 1,5 katıdır (100 doğumda 11).
- 13.657 yenidoğan yoğun bakım yatağının yalnızca %36'sı kamu hastanelerindedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

1. Kamuya ait yenidoğan yoğun bakım yatakları artırılmalı ve özel hastanelerden hizmet alımı uygulamasına son verilmelidir.
2. Sağlık hizmetlerinde taşeronlaşma kaldırılmalı, tüm süreçler kamusal olarak yürütülmelidir.
3. Yenidoğan uzmanı ve nitelikli sağlık personeli sayısı artırılmalı; sağlık çalışanlarının özlük hakları iyileştirilmelidir.
4. Sağlık hizmetleri düzenli ve bağımsız denetimlere tabi tutulmalı; tabip odaları denetim süreçlerine dahil edilmelidir.
5. Sağlık sisteminde piyasa odaklı yaklaşımlar terk edilerek, eşit, ücretsiz ve nitelikli bir sağlık sistemi oluşturulmalıdır.

SONUÇ:

Yenidoğan yoğun bakım birimlerinde yaşanan skandal, piyasa odaklı sağlık politikalarının yarattığı krizlerin bir sonucudur. Bu politikaların yol açtığı etik dışı uygulamalar halk sağlığını ciddi şekilde tehdit etmektedir. Çözüm, sağlık sisteminin kamusal bir yapıya kavuşturulması ve sağlık hizmetlerinin herkes için eşit, ulaşılabilir ve nitelikli hale getirilmesidir.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ
SAĞLIKTA TİCARİ ÇETELEŞME ÇALIŞMA GRUBU